

ANUL VI

AUG.—SEPT. 1936

Nr. 8—9

Motto : *Fără cinste și legalitate asanarea
țării este imposibilă*

SIC COGITO...

REVISTĂ PERIODICĂ LUNARĂ

Director : DR. VICTOR CORBUL. medic-colonel în retragere
Redactor : DR. VICTOR CORBUL. CLUJ, Str. Gen. Grigorescu Nr. 16.

NB. Toată revista fiind scrisul meu, articolele nu sunt semnate aparte

„Forul Mussolini și Tribuna I.“

(Reflecțiuni la un articol cu titlul de mai sus al dl. Șeicaru).

În ziarul „Curentul“ din 22 Iulie a. c. dl P. Șeicaru, directorul acestui ziar, în un articol de fond intitulat : „Forul Mussolini și Tribuna I.“ după o lungă introducere, arătând înfăptuirile făcute în Italia de guvernul lui Mussolini, trece la înfăptuirile „în negativ“ dela noi — țară avută în toată privința, înzestrată cu toate darurile naturii, față de Italia, care comparată cu noi respective țara noastră e o țară săracă, ca să întrebe că ce poate fi cauza acestei inferiorități așa de pronunțate dela noi, punând la finea articolului unele întrebări și anume :

1. e de vină conducerea economică ?
2. ce împiedică România să prospereze ?

3. pentru ce suntem așa nevolnici ?

4. de ce o țară așa avută, are un aspect așa milog ?

5. de ce în Italia Forul Mussolini și la noi Tribuna I. ?

6. unde stă racila și care e forța blăstămată, care ne face nevolnicii Europei ? . . .

Scriu șirele de mai jos nu doară că eu aș voi să resolv problema pusă de dl Șeicaru și să răspund punct de punct la întrebările dsale, le scriu însă pe motivul că eu sunt un cetitor regulat al ziarului „Curentul“ iar de altă parte eu în cei 6 ani, decând scot această mică revistă — Sic Cogito, — aproape în fiecare număr am atins unele probleme de un interes general, unele neajunsuri, de altmintrelea cunocute de toată lumea, dar pentru a căror îndreptare nu se face nimic, și că nu se întâmplă nimic de vină sunt toți conducătorii noștri politici din toate partidele, cari s'au perindat pe la guvern, fără nici o deosibire, iar tot ceiace se întreprinde ori se face în o direcție ori alta, pentru îndreptarea unor stări de lucruri, se face mai mult nu pentru a promova binele public, ci în mare parte numai pentru a crea favoruri unor anumiți partizani ai celor dela putere, ba de multe ori în dauna celor mulți : se creiază un monopol, e în favoarea câtorva oameni — de ai noștri, — se formează o societate de exploatare oarecare, i se dau tot soiul de favoruri pentru anumiți partizani, se ține o licitație oarecare, — de cele mai multe ori nice nu se ține — se dă favor partizanilor ; se fac proiecte pentru anumite îmbunătățiri în feliurite domenii ale economiei noastre naționale, abia concepute se schimbă încontinuu, ori se lasă cu totul la o parte ! . . .

La Agricultură : deja în luna Ianuarie a fiecărui an se predică o recoltă bogată în toată privința, iar urmarea de totdeauna este că anumiți samsari ajung ieftin la cumpărarea cerealelor disponibile în țară în dauna producătorilor ; apoi se fac din partea oficialităților nenumerate proiecte pentru valorificarea etc., a cerealelor și a altor produse — ori toate aceste proiecte și legi nu ajută ; nimic producătorilor, ci dincontră îi împiedică prin anumite reglementări în valorificarea pușinelor lor produse, iar samsarii de tot soiul trag tot folosul proiectelor ! . . . așa se întâmplă cu cerealele, cu fructele, cu strugurii, ouăle, apoi cu vitele etc. toate le îngrădesc în anumite legiuri și aranjamente cu folos numai pentru samsari ! . . . Și atunci mă întreb, care e scopul camerilor de agricultura și comerț, întreținute cu

atâtea parale ? ele ar trebuia să iei inițiativa și să conducă factic în folosul celor ce-i plătesc, adică a producătorilor ! . . .

Mai nou : un comunicat spunea, că în urma timpului nefavorabil recolta de porumb *va ajunge chiar numai pentru nevoile interne* de consumație ; după vre-o săptămână un alt comunicat că în urma timpului favorabil ce a urmat, recolta de porumb va fi așa de bună, că putem esporta vre-o 300 mii de vagoane ; nu trece o săptămână și al treilea comunicat spune că se vor putea esporta numai vre-o 50—60 mii vagoane, computând și porumbul rămas de anul trecut în depozite ! . . . Care e adevărul și cui folosește ?

La Industrie și Comerț : mai anul trecut pentru comerțul nostru aproape tot la 2 săptămâni cetiam în gazetele din capitală câte un proiect pentru aranjarea esportului și importului, așa că devenise ca un film de cinematograf ! . . . industria națională (d. e. hârtie, postav, etc.) prea favorisată și așa nefiind concurență esternă produsele sunt scumpe și de calitate proastă față de cele străine ; unde sunt camerele pentru industrie și comerț și cu ce se ocupă ? . . .

La finanțe : conducătorii nu se ocupă cu proiecte de o valoare generală. **Cari se** aducă o oarecare îmbunătățire în finanțele noastre, încontinuu tot cârlesc câte ceva ; se trâmbiță că nu se pun imposite noi, dar în schimb se pun atâtea taxe și supracote noi pe tot soiul de articole așa că viața se scumpește mai tare, decât dacă s'ar majora unele imposite ! . . . ordinele date se repetă încontinuu, se tot pun termene noi, așa pentru facerea declarațiilor, pentru plata impositelor, cari se prelungesc de câte 2—3 ori, așa că publicul a devenit îndolent, nu urmează ordinul ci ține înainte : o, are să se prelungească iarăși de vre-o 2 ori ! apoi se dau prea multe favoruri și termene celor răuplătitori, ba li se scad %, ba pot plăti cu bonuri de imposite ori „Tranșa B“ cumpărate aproape pe nimica ; marii politiciani ori „ai noștrii“ în restanță cu țeci și sute de mii la imposite nu sunt urmăriți ca cei mici ; cei buni plătitori sunt mai mult asupriți și molestați decât cei răuplătitori ! funcționăria s'ă înmulțit în mod îngrijorător, prea multe femei prin birouri, majoritatea lor nu face multă ispravă, dar îngreunează bugetul ; se anunță încontinuu reorganizarea serviciilor, reducerea funcționarilor, dar fiecare atare probă aduce după sine și mai mulți funcționari ; se pun în cadre disponibile, dar aceia dau Statul în judecată și câștigă, deoarece

legile respective sunt defectuoase, iar pe lângă aceia Statul mai pusese și mulți funcționari noi!... apoi de câte ori dl Ministru al Instrucției Publice dimisionează, de atâtea ori dl Ministru de finanțe capitulează și... îi mai dă câteva sute de milioane la buget!...

Moneta noastră metalică se falsifică încontinuu și în măsură foarte mare; oamenii nu mai au încredere în ea și pentru ce? pentru că e foarte dur esecutată, fiecare țigan dela sate o poate falsifica și în loc să fie cât de repede înlocuită cu altă monedă nouă, se așteaptă câte un an, că paguba să fie mai mare! numai cu ordini draconice pentru funcționarii fișcali, silindu-i să lucreze și Dumineca și în sărbători, nu se poate face o politică finanțiară sănătoasă!

Când se fac împrumuturi, cetesci în gazete că $1/2$ s'a dus pe comisioane, iar la împrumuturile interne d. e. al înzestrării, se cheltuiesc deci de milioane cu propaganda?

Dimisionează Ministrul finanțelor, se pune în locul lui cel dela Justiție ori dela Sănătate la Industrie și Comerț, nu se alege după specialitatea respectivului, ci merge mai mult ca la loterie!

Cea mai bună dovadă despre selecționare la alegerea șefilor de resort din Ministera am avut-o cu ocaziunea ultimei formări de guvern, finea lui August a. c. când dl Prim-Ministru și-a înaintat dimisia și însărcinat din nou cu compunerea guvernului au rămas aproape toți foștii ministrii și în noul guvern dar au fost schimbați — variație delectat — dela finanțe la esterne, dela justiție la industrie și comerț, dela domenii la finanțe, dela industrie și comerț la sănătate etc., nu se ia în considerare specialitatea, cei mai mulți nu o au; în guvernul trecut a fost un singur om de specialitate în resortul său, dar acela — dl Titulescu — a fost eliminat din noul guvern, pe motiv că guvernul să fie omogen!...

La Justiție: merge încet și cam încurcat, controlul averilor nu se prea aude mult de el!... cele mai multe casuri se clasază: nu ar fi dovezi destule; ici-colea e sancționat câte unul pentru câtevazeci de mii!... legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane a fost făcută pe sprinceană pentru cei avuți, iar cei cu mici economii de câteva mii de lei au fost păgubiți!.. deși avem starea de asediu consiliile de război nu judecă toate cauzele, ce ar trebui să le judece; casuri similare odată le judecă, altădată le lasă judecătorilor civile! pe baza căror criterii? In

anii din urmă — cam de mult — au fost cazuri : cineva a mers înarmat cu revolver, ca să omoare un prefect, l'a și omorât și jurății l'au declarat de „nevinovat“ de moartea prefectului . . . alții au întrebuințat din banii instituțiilor, ce le conduceau, pentru scopurile lor particulare etc. atari procese se amână ad infinitum și la fine cei vinovați sunt achitați de penalități, numai îndatorăți a restitui banii luați ; atunci cine e vinovatul ?

La Instrucțiunea Publică : se schimbă prea des sistemele de învățământ : 7 clase, iarăși 8 clase, bacalaureat, ștergerea bacalaureatului ; . . . prea multe sporturi, în consecință tineretul e foarte rău pregătit pentru trecerea la universitate și apoi în viață ; avem prea multe licee și școli normale pentru învățători, mai ales cele din urmă aruncă pe piață în fiecare an câte 2500-3000 de noi salariați, de cari nu am avea prea mare nevoie ; apoi toți pantofarii, croitorii, potcovarii, tâmplarii, etc. etc. sunt băgați în bugetul școlilor de meserii ca măiestrii ; apoi mai vin agronomii superiori . . . oare învățătorul local nu pricepe atâta agromonomie pentru . . . copii ; iar acuma mai pe urmă citesc că toate școlile comerciale, de meserii etc. se transformă în licee și gimnasiile comerciale, industriale etc. căutăm tot titluri noi dar nu lucruri practice, un nou balast în buget și noi serii de tineret cari așteaptă intrarea în bugetul Statului ; studențimea are prea multă libertate, prea se amestecă în politică, prea mult sport ! . . . la Universitate prea mult personal, $\frac{1}{2}$ ar ajunge ; pentru ce se țin orele de cursuri numai sara și nu ziua ? s'ar face economii la lumină și încălzit, totul e aranjat numai pentru politică ! . . .

La Comunicații : Itinerarul, mai ales pe liniile secundare, pare a îi întocmit mai mult în dauna Statului, resp. C. F. R. și în folosul societăților de autobuse ; se schimbă prea des tariful ; nu tariful urcat aduce venit C. F. R. ! . . . . apoi cred că avem prea mult personal C. F. R. în posturile înalte, gras plătite, apasă numai bugetul C. F. R. dar aduce puțin folos. Prea multă gratuitate ; personalului C. F. R. (activ și pensionari) să i se aplice sistemul militar 75% reducere, dar nu gratuitate pentru toată familia, adecă gratuități la sute de mii de persoane ! . . .

La Sănătate, Muncă : se face mai mult teorie, decât lucruri practice ; bugetul se consumă aproape tot cu personalul, iar pentru material rămâne foarte puțin ; ocrotirile sociale sunt aranjate prea pe sprinceană ; tablourile de salarii și clasele de asigurare nu se

cam țin, asiguratul se clasează prea sus, deci e prea îngreunat ; în schimb e slab servit ! . . .

La Interne : se dau prea multe fonduri oculte, (O. P.) ; prea se face mister cu toate crimele, așa că publicul nu mai crede în comunicatele oficiale ci lățește tot soiul de svonuri ; reprimările de disordini, se fac prea indulgent ! pentru ce ? . . .

La Esterne : În afară de Ministrul nostru de externe despre ceilalți nu se prea aude că ar lucra ceva ; când se fac ceva angajamente cu o țară oarecare se trimit nenumerate comisii ; să facă aceste angajamente plenipotențiatul nostru de acolo cu personalul său ! . . .

Nestabilitate : la toate instituțiile noastre ca județ, comună, primărie, corporații etc. etc. funcționarii se duc și vin cu guvernele . . . , așa nu merge ! unde nu este stabilitate nu e continuitate și fără continuitate nu se poate înregistra progres . . . toate administrațiile să fie scoase de sub politică ; când cade guvernul să se ducă prefectul, toți ceilalți funcționari să *reîmână* ! Avem prea multe oficii de tot soiul, cu nenumerati funcționari, toți cu bugetul pe spatele contribuabilului ; în realitate aduc prea puțin folos pentru ca existența lor să fie motivată ! . . .

Preoțimea, învățătorimea, dela cei mari până la cei mici, nu totdeauna sunt la înălțimea chemării ! . . . la sate preotul și învățătorul se ceartă pe teme politice ; ba deseori cetesci în gazete că din atari motive preotul a bătut pe învățător ori viceversa . . . dela cine să ieie sătenii esemplu ?

Viață morală, de sus până jos, rareori se mai află ! . . . de multe ori cei ce joacă pe prietenii familiei, aceia strică familia ! . . .

Oare pentru ce capii bisericilor românesci, apoi mitropolii și episcopii nu se adună la o constătuire comună, să compună un memoriu și să ceară dlui Ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor, că tinerimea școlară de ambe secse, dela toate școlile primare, de meserii, școli normale, gimnazii, licee, etc. etc. în fiecare Duminică și sărbătoare, să fie condusă în corpore de un învățător — învățătoare — profesor etc. la biserică așa cum era pe timpul când eram eu — și toți mitropolii și episcopii de ați în liceu și nu lăsată ca acum în voia ei, mergând în timpul liturgiei la football, cinematograful ori alte sîlbătăcii ! . . .

Cei ce ar putea fi îndrumătorii vieții de toate zilele, rareori sunt la locul lor ; aproape toți își consumă energia de activitate aruncând asupra contrarilor lor politici, ori de altă natură, de

multe ori numai închipuiți, tot soiul de murdării, ponegriri, dreptे ori nedrepte, ori dacă odată sau altădată nu poate ataca pe contrar direct, atunci îi amintesc pe toți frații, nepoții, ori strănepoții... par că s'ar teme că și celorlalți, li se vor face funeralii naționale! ori îi roade invidia, că le-ar putea întuneca vre-odată nimbul!...

Gazetele, înțeleg marile cotidiene din capitală, în loc să aibă rubrica lor zilnică cu îndrumări în toate ramurile vieții, descriu pe larg pe mai multe coloane, de multe ori zile de-a-rândul tot soiul de crime, drame pasionale, omoruri, toate scandalurile din capitală și provincie etc. așa că și cei mai mici elevi și eleve le pricep și le aplică — la ocaziune — constituindu-se în bände etc. Articolele de pe prima pagină sunt cu foarte puține excepțiuni, numai o echilibristică de fantasmă, fără nici un folos practic pentru publicul cetitor, toate celelalte pagini cu excepția „cronicei literare“ — foarte mică și săracă — sunt, după-cum am amintit mai sus, pline de tot soiul de lucruri mărunte și nimerui trebuitoare, ba uneori de certe gazetărești, ponegrindu-se reciproc și silind publicul cetitor ca să le citească toate murdăriile!... dovadă: murdăriile procesului Ciuley!...

Marile cotidiene din capitală au, ce e drept, rubrici pentru finanțe, economie, agricultură, industrie și comerț etc. dar acelea sunt pline numai de rapoarte ocazionale, dări de seamă asupra unor ședințe, enumerarea membrilor din comitetele societăților etc. etc. nu conțin nici odată articole cu îndrumări practice; câte odată se află și articole de specialitate, acelea sunt de un nivel mai înalt, dar în sine numai teorie neaplicabilă la noi! ce folos are lumea de proiecte grandioase, cari însă la noi nu se pot nice când pune în aplicare? de deci de ani cetesc despre proiectele de electrificare a C. F. R. pe Valea Prahovei dar și ați tot proiecte au rămas!... Asemenea și asanarea bălților Dunării etc.

Creditul trebuie ridicat prin legi draconice; așa cum e astăzi, nime nu mai are încredere în bănci, dar nici în finanțele țării!... Statul singur de două ori a păgubit greu cu 2½ miliarde pe funcționari și pensionari, (ne mai vorbind de furnisori) dându-le în loc de salarii și pensii nesce Bonuri de impositе, pe cari nu le-au putut valorifica, iar mai târziu le-a dat pentru ele o rentă. Tranșa B, care deja la apariția ei abia avea un curs

de 25⁰/₀, adică Statul și-a fixat pentru sine un soi de conversiune cu 75⁰/₀ reducere!...

Și așa ar putea să scrie omul la infinit, volume întregi... dar mă opresc; Dl Șeicaru, ca directorul unui mare cotidian și care cunoaște toate aceste neajunsuri mai bine ca mine, apoi ziarul „Universul“ ar putea lua inițiativa, deasemenea și celelalte ziare mari: să înființeze rubrici permanente zilnice pentru toate clasele sociale și ramurile de economie națională, să deie tot soiul de *sfaturi practice pentru toată lumea*; e greu să faci începutul, dar îndată ce o singură gazetă va deschide atari rubrici, toate celelalte vor urma ca sa-și poată satisface cetitorii!...

Eu am aruncat în fuga condeiului unele neajunsuri de altminteale cunoscute de toată lumea; cei chemați au datoriat de a îndrepta măcar în parte aceste neajunsuri și atunci... nu vom avea poate un „forum“...?... — cam greu de hotezat — dar cel puțin nu vom avea pe viitor nice acea „Tribuna I.“...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

